

*Кравець Л. К.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
асистент кафедри кримінального права*

## **ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ - ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛІГІЇ**

Стрімкий розвиток національної економіки України потребує відповідного забезпечення гідного рівня її державної захищеності, зокрема нормами кримінального права, що відповідає утворенню стабільного та міцного рівня економічної безпеки, як складової національної безпеки нашої держави. Адже можливість соціально-економічного розвитку та темпи зростання національних економік безпосередньо залежать від стану економічної безпеки (Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: автореф. дис... д-ра наук: 08.01.01 - Київ, 2007. - С.1).

Одним з важливих компонентів, що складають усталену систему економічної безпеки держави є інвестиційна безпека - гарантія повноцінної інвестиційної діяльності як вітчизняних так і зарубіжних інвесторів, яка є важливим інструментом впливу на соціально-економічний розвиток країни та рівень її економічної безпеки (Задонська Т.Г Ставицький А.В. Інвестиційна складова економічної безпеки [Електронний ресурс]: Режим доступу - [http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/Npndfi/2008\\_3/Statti/092-099- atonatska.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npndfi/2008_3/Statti/092-099- atonatska.pdf) ).

Між тим, для дослідження цієї складової економічної безпеки, саме як об'єкту кримінально-правової охорони, перед усім вбачається вкрай потрібним дослідити саме сутність та визначення поняття «інвестиційної безпеки».

Вивчення відповідного спеціального та галузевого вітчизняного законодавства вказує на відсутність законодавчого визначення такого терміна. Як виключення можна назвати визначення наведене в Методиці розрахунку рівня економічної безпеки України, затвердженій Наказом Міністерства економіки № 60 від 02.03.2007р., згідно якого інвестиційна безпека - це такий рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів.

Поряд з цим вітчизняними науковцями при дослідженні питань вказаної тематики було надано значну кількість визначень вказаного поняття. Так, Караєвою Н.В. зазначається, що дефініція інвестиційної безпеки потребує її визначення на макро і мікрорівні. До макрорівня нею віднесено наведене вище визначення Мінекономіки, на мікрорівні інвестиційна безпека, на її думку, трактується як процес забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економічна стратегія розвитку підприємства здатна зберігати і підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку та економічної стабільності, і як результат, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення. За твердженнями Караєвої Н.В. інвестиційна безпека - це і стан, і процес, який з одного боку характеризує досягнутий рівень використання інвестиційних ресурсів в економічній політиці суб'єктів господарювання, а з іншого - визначає процес та напрями ефективного їх використання

(Караєва Н.В. Теоретико-методологічні основи дослідження інвестиційної безпеки в системі антикризового управління [Електронний ресурс]: Режим доступу - [http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009\\_1/Karaeva\\_109.htm](http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1/Karaeva_109.htm)).

На думку О.І.Барановського інвестиційна безпека держави є досягнення такого рівня інвестицій, що дозволяє оптимально задовольняти поточні інвестиційні потреби національної економіки за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, оптимального співвідношення між розмірами внутрішніх і зовнішніх інвестицій, іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за рубіж, підтримання позитивного національного платіжного балансу (Барановський О.І. Фінансова безпека України (методологія оцінки та механізми забезпечення: автореф. дис... д-ра економічних наук - 08.01.01. - Київ, 2000 - С.16).

На думку Кудрявцева В.М. поняття «інвестиційна безпека» означає процес забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економіка здатна зберігати і підтримувати такий рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку і соціально-економічної стабільності країни, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення (Кудрявцев В.М. Теоретичні аспекти визначення категорії «інвестиційна безпека» [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy/business-economics-and-production-management/1223-kudryavtsev-vm> ).

Деякі автори під інвестиційною безпекою розуміють такий рівень інвестування економіки, який забезпечував би її розширене відтворення, раціональну реструктуризацію та технологічне переозброєння (див, напр. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник / За ред. Д.Г.Лук'яненка. - К.: КНЕУ 2003. - 387с.) Інші зазначають, що інвестиційна безпека визначається можливістю нагромадження ресурсів або капітальних вкладень. За належного його рівня підвищується капіталовіддача функціонування секторів економіки, зростають темпи розширеного відтворення і технологічного переозброєння економіки (див. напр., Сундук А., Юрін Я. Банківське кредитування як чинник гарантування інвестиційної безпеки регіонів України // Вісник Національного банку України. - 2004. - № 1. - С. 24-26.)

Зважаючи на викладені вище точки зору та враховуючи саме дуалізм визначення самої безпеки держави, яка з одного боку характеризує стан її захищеності від зовнішніх загроз, а з іншого відображає усталеність та позитивну динаміку внутрішніх процесів її функціонування, зі своєї точки зору, визначимо інвестиційну безпеку як певний об'єм інвестиційного ресурсу (як національного так і іноземного) існуючий при сукупності відповідних об'єктивних умов, як то нормативно-правові, соціальні, економічні та ін., що забезпечує необхідний рівень та позитивну динаміку економічних процесів у державі.

Вказаний стан інвестиційного клімату держави, як вже зазначалось вище, потребує обов'язкового захисту держави. Зокрема такий захист призвані забезпечити норми кримінального законодавства України. Між тим, аналізуючи положення чинного Кримінального кодексу слід звернути увагу, що спеціальних норм, призначених створювати та підтримувати відповідний рівень інвестиційної безпеки держави, які б складали відповідну систему (утворювали окремий розділ, або окрему чітко визначену групу норм), його норми не містять. Та цей факт зовсім не вказує на неповноцінність такого кримінально-правового захисту, а продиктований специфікою суспільних відносин що захищаються. Тому до норм

---

що забезпечують інвестиційну безпеку держави можна віднести як норми певним чином галузевого Розділу VII Особливої частини КК України (як то зокрема, ст.ст.206, 222, 222<sup>1</sup>,223<sup>1</sup>,223<sup>2</sup>,224,231,232,232<sup>1</sup>,232<sup>2</sup>), так і, на перший погляд, не завжди пов'язані із господарської та підприємницькою діяльністю норми Розділів XVII (напр. ст.ст. 364<sup>1</sup>, 365<sup>1</sup>,366,368<sup>3</sup>), та VI (напр., ст.ст. 185,186,187,190,191,194)і навіть Розділу I (напр. ст. 111,113,114 ).